

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

Deres ref.:

Vår dato: 26.01.2012
Vår ref.: 2012/5
Arkivnr.: 461.3

Felleskjøpet Rogaland Agder SA avd. Stavanger
Postboks 208
4001 STAVANGER

Att. Kjell Inge Steinskog

Postadresse:
Postboks 59 Sentrum,
4001 Stavanger

Besøksadresse:
Lagårdsveien 44, Stavanger

T: 51 56 87 00
F: 51 56 88 11
E: postmottak@fmro.no

www.fylkesmannen.no/rogaland

Felleskjøpet Rogaland Agder SA avd. Stavanger, Stavanger kommune - Oversendelse kontrollrapport

Vedlagt følger vår kontrollrapport nr. 2012.003.I.FMRO. Rapporten er utarbeidet på grunnlag av inspeksjon ved deres virksomhet 19.1.2012.

Dersom Fylkesmannen ikke får tilbakemelding om faktiske feil i rapporten innen 2 uker etter at dette brev er mottatt, er rapporten å anse som endelig 15. februar 2012.

Fylkesmannen pålegger Felleskjøpet Rogaland Agder SA avd. Stavanger skriftlig å bekrefte at forholdene er brakt i orden, og å redegjøre for de tiltak som er gjennomført for å rette avvikene. Frist for retting av avvik settes til **15.mai 2012**.

Vi ber virksomheten innen samme dato redegjøre for sin oppfølging av anmerkningene.

Pålegget om skriftlig tilbakemelding er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 49. Vedtaket kan påklages innen tre (3) dager etter at pålegget er mottatt, jf. forvaltningsloven § 14. En eventuell klage begrunnes og skal sendes til Fylkesmannen.

Dersom Fylkesmannen ikke mottar den pålagte, skriftlige tilbakemeldingen innen gitt frist kan vi med hjemmel i forurensningslovens § 73 fatte vedtak om tvangsmulkt.

Gebysats

Fra 01.09.07 må alle virksomheter betale gebyr for Fylkesmannen sitt arbeid med kontroll m.v., jf forurensningsforskriften § 39-1.

Felleskjøpet Rogaland Agder SA avd. Stavanger er i utslippstillatelsen gitt risikoklasse 3. Dette innebærer at virksomheten skal betale kr. 11.600,- i gebyr, jf. forurensningsforskriften § 39-6.

Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif) vil oversende faktura med innbetalingsblankett. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

Med hilsen

Marit Sundsvik Bendixen
ass.fylkesmiljøvernssjef

Johan Tore Rødland
senioringeniør

Dokumentet er elektronisk godkjent av Fylkesmannen i Rogaland

Saksbehandler: Johan Tore Rødland
Saksbehandler telefon: 51 56 89 38
E-post: johan.tore.rodland@fmro.no

Vedlegg:
Kontrollrapport 2012.I.003.I.FMRO

Kopi til:
Stavanger kommune   Postboks 8001   4068   Stavanger

Inspeksjon ved Felleskjøpet Rogaland Agder SA avd. Stavanger

Dato for inspeksjonen: 19.1.2012
Rapportnummer: 2012.003.I.FMRO
Saksnr.: 2012/5

Kontaktpersoner ved kontrollen:

Fra virksomheten:
Arne Norland
Kjell Inge Steinskog
Arild Hestvik
Odd Terje Sandvik

Fra Fylkesmannen i Rogaland:
Johan Tore Rødland
Kirsten Allred

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket ifm inspeksjonen hos Felleskjøpet Rogaland Agder SA avd. Stavanger, heretter kalt Felleskjøpet, den 19.1.2012.

Fylkesmannen avdekket 3 avvik og 2 anmerkninger under inspeksjonen.

- Avvik 1: Virksomheten har mangler i sin internkontroll
- Avvik 2: Virksomheten har mangelfull lagring av farlig avfall
- Avvik 3: Det er mangelfull informasjon til brukere av havnen
- Anmerkning 1: Felleskjøpet bør vurdere om betjening som tar imot småkolli farlig avfall har tilstrekkelig kunnskap om de vanligste typene slikt avfall
- Anmerkning 2: Felleskjøpets praktisering av avvikshåndtering avviker fra virksomhetens internkontrollrutiner

Avvikene og anmerkningene er nærmere beskrevet fra side 3 og utover i rapporten.

Rapport godkjent:

Marit Sundsvik Bendixen
ass. fylkesmiljøvernssjef

Johan Tore Rødland
senioringeniør

1. Informasjon om virksomheten

Organisasjonsnr. (underenhet): 973153463	Eies av: 915442552
Besøksadresse: Sandvikveien 21, 4016 Stavanger	Telefon: 51887000
Bransjenr. (NACE-kode): 10.910 – Produksjon av fôrvarer til husdyrhold	E-post: post@fkra.no

Kontrollert anlegg

Navn: Felleskjøpet Rogaland Agder SA avd. Stavanger	Anleggsaktivitet: Fôrproduksjon
Besøksadresse: Sandvikveien 21, 4016 Stavanger	
Postadresse: Postboks 208, 4001 Stavanger	Risikoklasse: 3
Kommune: Stavanger	Tillatelse gitt: 8.7.2005
Sist kontrollert: 26.2.2008	Tillatelse sist oppdatert:

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Denne inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen er en del av Fylkesmannens risikobaserte industritilsyn for i år.

Inspeksjonstema

- Miljørisikoanalyse og handlingsplan for risikoreducerende tiltak, jf. utslippstillatelsen pkt.10.1 og 10.2.
- BAT (Best Available Techniques), jf. pkt.2.4
- Avviksbehandling, jf. pkt 2.5
- Håndtering av farlig avfall, jf. avfallsforskriften kapittel 11
- Avfallsplan for skip, jf. forurensningsforskriften kapittel 20

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

3. Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) med underliggende forskrifter
- Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) med underliggende forskrifter
- korrespondanse mellom virksomheten og Fylkesmannen

- virksomhetens egen dokumentasjon knyttet til den daglige driften og til forhold av betydning for helse/miljø/sikkerhet
- tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven fra Fylkesmannen i Rogaland

4. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1: Virksomheten har mangler i sin internkontroll

Avvik fra:

Internkontrollforskriften § 5 andre ledd punkt 6 og 7

Funn:

- 1) Virksomhetens prosedyre for håndtering av farlig avfall er mangelfull, jf. punkt 7
- 2) Virksomheten mangler en skriftlig prosedyre som beskriver hvordan risikovurderinger skal gjennomføres, jf. punkt 7
- 3) Virksomheten har mangler i sin gjennomførte risikovurdering, jf. punkt 6
- 4) Virksomheten mangler en skriftlig prosedyre i sin internkontroll som beskriver oppfølging av utslippstillatelsens krav om en løpende vurdering av de beste tilgjengelige teknikker, jf. pkt.2.4 BAT-tiltak (Best Available Techniques)

Kommentarer:

- 1) Hensikten med å deklarere farlig avfall er å kunne spore avfallet, også tilbake til korrekt avfallsprodusent. Felleskjøpet bruker org.nr. 915 442 552 ved deklarerer av sitt farlige avfall. Dette foretaket har 25 underenheter, der hver enkelt underenhet har sitt eget organisasjonsnummer. I og med at org.nr. til det overordnede foretaket blir benyttet ifm deklarerer, blir avfallet i Norbas (den nasjonale databasen for farlig avfall) registrert på tilfeldige underenheter.

I Norbas vises det også at enkelte deklarasjonsskjema ikke har blitt fylt ut med EAL-kode. Dette gjelder spesielt avfallsfraksjonen olje- og fettavfall (avfallsstoffnr. 7021).

Viktigheten av korrekt utfylling av deklarasjonsskjemaene ble påpekt i vårt brev av 24.6.2010.

For å forebygge ytterligere brudd på deklareringsplikten, må Felleskjøpet utvide sin prosedyre for håndtering av farlig avfall til å ha med informasjon om hvordan avfallet korrekt skal deklarerer.

For å få en oversikt over hvilke EAL-koder som skal benyttes, må virksomheten kartlegge hvilke typer farlig avfall som regelmessig oppstår på anlegget.

- 2) Arbeidet med å gjennomføre risikovurderinger skal være prosedyrestyrt. Den skriftlige prosedyren bør:
  - definere mål og hensikt med risikoanalysen
  - si noe om hvilke områder som skal risikovurderes
  - beskrive ansvar og deltakere (ansvarsplassering/fordeling oppgaver)
  - beskrive metode og modeller
  - angi kriterier for oppdatering av risikoanalysen (tid, vesentlige endringer)

Felleskjøpet har beskrevet metoden som benyttes og har utarbeidet en ansvarsmatrise. Dette er imidlertid ikke tilstrekkelig til å fungere som en kvalitetssikring av arbeidet med å gjennomføre risikovurderinger.

Avviket lukkes ved at virksomheten oversender en internkontrollprosedyre for hvordan risikovurderinger skal gjennomføres.

- 3) I henhold til internkontrollforskriften § 5 andre ledd punkt 6 skal virksomheter kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene.

Felleskjøpet har kartlagt farer og vurdert risiko, men det er ikke laget en handlingsplan som viderefører resultatene fra risikovurderingen. For hendelser som får en risikoskåre som er høyere enn det virksomheten er villig til å akseptere, skal det iverksettes tiltak for å redusere risikoen. Felleskjøpet har i sin risikovurdering en kolonne som heter "forslag til nye tiltak" men det er ikke samsvar mellom hendelser med høy risikoskåre og hendelser der det skal iverksettes tiltak.

En handlingsplan skal også angi hvem som er ansvarlig for å gjennomføre tiltaket, og innen hvilken frist.

- 4) Felleskjøpet opplyser at de vurderer ny teknologi i forbindelse med nye prosjekter og ved messebesøk, men det ble ikke lagt fram prosedyrer eller stillingsinstruksjoner med henvisning til kravet i utslippstillatelsen.

Virksomheten la heller ikke fram dokumentasjon på at slik vurdering var gjennomført.

Tilbakemelding om retting av avviket:

Avviket lukkes ved at Felleskjøpet oversender

- en oppdatert internkontrollprosedyre for håndtering av farlig avfall som inkluderer en oversikt over farlig avfall som oppstår på anlegget.
- en internkontrollprosedyre for hvordan risikovurderinger skal gjennomføres.
- en internkontrollprosedyre som beskriver hvordan virksomheten holder seg oppdatert innenfor bransjens BAT, og på grunnlag av dette gjennomfører en løpende vurdering med tanke på eventuell implementering av ny teknologi for interne produksjonsprosesser rensing av utslipp til ytre miljø.

Avvik 2: Virksomheten har mangelfull lagring av farlig avfall

Avvik fra:

Avfallsforskriften § 11-5

Kommentarer:

Virksomheter hvor det oppstår avfall, skal vite om avfallet regnes som farlig eller ikke. Avfall som regnes som farlig avfall skal ikke blandes med annet avfall, men lagres for seg i tette, merkede fat.

Felleskjøpet har en avlåst container for lagring av farlig avfall. Pga nylig tømning var containeren på kontrolldagen tom, men det var merket plassering i hyllene for batterier, syre, oljefiltre, maling og gift. Bedriften genererer imidlertid i det minste også farlig avfall i form av spraybokser, grease og absorbentmasse. For disse typene farlig avfall var det verken oppsamlingsfat eller merket plass.

I forbindelse med befaringen fant vi også en 1000-liters container med litt væske. Containeren var ikke merket med hva den inneholdt. En liten stålcontainer med noe som kan være metallavfall var heller ikke merket.

Tilbakemelding om retting av avviket:

Avviket lukkes ved at Felleskjøpet oversender dokumentasjon som viser at det er lagt til rette for oppsamling og forsvarlig lagring av alle typer farlig avfall virksomheten genererer.

Avvik 3: Det er mangelfull informasjon til brukere av havnen

Avvik fra:

Forurensningsforskriften § 20-5 om etablering og drift av mottaksordninger, jf. vedlegg I om Krav til planer for mottak og håndtering av avfall i havner

Kommentarer:

Forurensningsforskriftens § 20-5, jf. vedlegg I stiller krav om at en del opplysninger skal være tilgjengelige for brukere av havna. Opplysningene skal omfatte bl.a. 1) en liste over avfall og lasterester som vanligvis mottas, 2) leveringsprosedyre, 3) informasjon om klageadgang og 4) kontaktperson/-informasjon.

Under punkt 2.6 i virksomhetens avfallsplan står det at ”informasjon [om mottaksordningen] vil foreligge som en egen brosjyre som kan fås ved henvendelse til Felleskjøpet Rogaland Agder”. Fylkesmannens inspektører fikk på kontrolldagen denne brosjyren til gjennomsyn, men den inneholder ikke informasjon om mottaksordningen for skipsavfall.

Når det gjelder (1) liste over avfall og lasterester som vanligvis mottas, vises det i avfallsplanen til at det er satt opp skilt som informerer om sorteringsordningen og fraksjonen som mottas. Skiltet – som er plassert over avfallscontainerne på havna – viser til at avfallsfraksjonene som mottas er trevirke, glass, plast, restavfall og metall.

Denne listen er ikke fullstendig i og med at det også blir levert mindre mengder farlig avfall. Skiltet gir heller ikke tilstrekkelig informasjon om (2) hvordan man skal gå fram ved levering av skipsavfall, eller (4) kontaktinformasjon dersom man har behov for å ta kontakt med havneansvarlig.

Virksomheten må sørge for at det finnes kontaktinformasjon i tilknytning til miljøstasjonen for skipsavfall. I forbindelse med tilsynet fant Fylkesmannens kontrollører spraybokser og malingsavfall i container for metallavfall. Det var også lagt mange lysstoffrør (flere knuste) i container for glassavfall. Skipene må gis muligheter for å ta kontakt med havneansvarlig dersom de ønsker å levere mindre mengder farlig avfall, selv om dette ikke er innmeldt. Skjemaene som skipene benytter for å melde i fra om levering, legger ikke opp til at andre typer farlig avfall enn oljeavfall skal meldes inn. Det nærmeste en kommer andre typer farlig avfall er under overskriften ”garbage” hvor det er satt inn betegnelsen ”other”. Dersom

skipene fyller ut noe her, dvs under "other", kan det dreie seg om både ordinært avfall og farlig avfall.

Skjema for klageadgang (3) har Felleskjøpet hatt i sin avfallsplan. Verken skjema eller avfallsplanen er imidlertid tilgjengelig for brukerne av havna.

Tilbakemelding om retting av avviket:

Avviket lukkes ved at Felleskjøpet oversender dokumentasjon som beskriver hvilke tiltak som er gjort for å gjøre opplysningene som nevnt over, tilgjengelig for brukerne av havna.

5. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerkning 1: Felleskjøpet bør vurdere om betjening som tar imot småkolli farlig avfall har tilstrekkelig kunnskap om de vanligste typene slikt avfall.

Kommentarer:

Selv om Felleskjøpet opplyser at skipene ikke leverer farlig avfall, fant Fylkesmannens kontrollører små mengder farlig avfall i to av containerne for skipsavfall (container for metall og for glass). Skipene har dermed behov for å levere – og leverer - småkolli farlig avfall.

Den eller de hos Felleskjøpet som har oppgaver som faller inn under forurensningsforskriften kapittel 20, vedlegg III, må ha kunnskap om hvordan de vanligste typene farlig avfall skal håndteres (inkludert deklarerer) og ha tilstrekkelig kompetanse til å kunne reagere dersom noe virker unormalt.

Anmerkning 2: Felleskjøpets praktisering av avvikshåndtering avviker fra virksomhetens internkontrollrutiner.

Kommentarer:

Felleskjøpet oversendte i forkant av kontrollen dokumentet *Avviksbehandling og korrigerende tiltak* datert 05.06.2009, revidert 29.03.2010. Dokumentet beskriver virksomhetens rutiner for avviksbehandling, inkludert rutine for å gjennomgå åpne avvik 2 ganger årlig.

Fylkesmannen ba under kontrollen Felleskjøpet dokumentere, ved hjelp av et konkret eksempel på avvik som gjaldt ytre miljø, hvordan prosedyren ble fulgt opp i praksis.

6. Andre forhold

Felleskjøpet produserer husdyrfôr for landbruket innenfor en produksjonsramme på 400.000 tonn årlig. Utslippstillatelsen omfatter også defragmentering av erter i regi av Agrimarin Nutrition AS. Det ble opplyst at ertefabrikken og underavdelinger knyttet til kjæredyrfôr nå skulle slås sammen til ett selskap.

Fylkesmannen gjør oppmerksom på at vi på et senere tidspunkt vil vurdere hvorvidt et slikt nytt selskap kan drives i henhold til forurensningsloven § 8 tredje ledd, eller om virksomheten vil være søknadspliktig etter forurensningsloven § 11.

Felleskjøpet har en begrensning på utslipp av lukt på 7 LE/Nm³, som skal dokumenteres ved prøveuttak hvert annet år. Måling rapportert i 2010 viste ikke overskridelse av kravet. Nytt prøveuttak vil bli gjennomført i 2012.

Både Felleskjøpet og nabofabrikken Skretting AS har tidligere mottatt naboklager på utslipp av støy. I samarbeid med de 2 mest berørte naboer ble det i 2010 gjennomført en kartlegging av de dominerende støykildene, og på grunnlag av denne iverksatt støyreducerende tiltak. Naboene har gitt tilbakemelding på at tiltakene har vært vellykket, og det har ikke vært mottatt nye klager på støy i etterkant.

Felleskjøpet har innarbeidet et eget system for registrering av naboklager og oppfølging av disse. Klageregistreringen ser ut til å fungere tilfredsstillende. Fylkesmannen savner likevel en skriftlig internkontrollprosedyre knyttet til registrering av naboklager.

7. Informasjon til virksomheten

Regelverk som det ble informert om:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall ([forurensningsloven](#))
- Forskrift om begrensning av forurensning ([forurensningsforskriften](#))
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter ([internkontrollforskriften](#))
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall ([avfallsforskriften](#))

Brosjyrer/faktaark utdelt:

- HMS-etatens brosjyre "[Kontroll med risiko gir gevinst](#)"
- Norsas: [Infoark - ikke refusjonsberettiget spillolje.pdf](#)
- Norsas: [Infoark - refusjonsberettiget spillolje.pdf](#)
- Norsas: [Infoark om levering og deklarerer av farlig avfall fra skip.pdf](#)

8. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Fylkesmannens postjournal på www.fylkesmannen.no (jf. offentleglova).

Kopi av rapporten sendes også til:

- Stavanger kommune

§§§

